

## TEHNIČKI USLOVI I NAČIN SPROVOĐENJA KONTROLE KVALITETA

Jedinica koja se koristi za obračun ukupnog broja naručenih strana prevoda je međunarodno priznata standardna prevodilačka strana koja sadrži 1500 karaktera bez razmaka. Prevodilačka strana se obračunava na osnovu izvornog teksta na engleskom jeziku, a podrazumijeva 1500 karaktera bez razmaka, sa fusnotama. U konačni obračun prevodilačkih strana ne ulazi tekst koji se ne prevodi: brojevi, drugi jezici osim engleskog (pravni akti Evropske unije sadrže i tekst na drugim jezicima koji se ne prevodi), i slično.

Ukoliko izvorni tekst poslat u elektronskom formatu sadrži grafičke komponente (npr. tabele, grafikone, dijagrame, mape, itd.) koje sadrže tekst za prevođenje, obračunava se samo broj karaktera teksta koji se prevodi.

Prihvatanje prevedenih tekstova zavisi isključivo od osiguravanja kvaliteta i poštovanja datih rokova. Isporučeni tekstovi moraju ispunjavati sljedeće kriterijume:

- **svi prevodi moraju biti lektorisani, ispravljani i provjereni u smislu poštovanja gramatike i pravopisa crnogorskog jezika (linkovi za Pravopis i Gramatiku crnogorskoga jezika dati su u Priručniku);**
- svaki prevedeni dokument biće vjeran originalu, tj. izvornom dokumentu u najvećoj mogućoj mjeri i sadržaćće (ukoliko je potrebno) sve tabele, grafikone itd. prisutne u originalnom dokumentu;
- svaki prevedeni dokument biće isporučen u zahtijevanom formatu;
- Naručilac insistira na poštovanju principa terminološke jednoobraznosti, tj. da jedan dokument po mogućnosti prevodi samo jedan prevodilac (što će zavisiti od veličine zadatog dokumenta kao i roka za završetak prevoda) ili ukoliko to nije moguće, da prevodioci koji rade na istom dokumentu usklađuju terminologiju tokom rada i koriste identične termine za iste pojmove. Osim toga, prevodioci su takođe obavezni da poštuju sva pravila prevođenja data u Priručniku za prevođenje pravnih akata EU.
- Svaki prevedeni dokument mora da prati popunjena terminološka tabela.
- Termin se moraju dosljedno koristiti u cijelom dokumentu koji se prevodi, odnosno u paketu srodnih dokumenata. Prevodilac je dužan da u svom prevodu koristi terminološka rješenja data u elektronskoj terminološkoj bazi Monterm. Prevodilac može odstupiti od rješenja iz Monterma samo ako se rješenje iz Monterma ne odnosi na oblast dokumenta koji se prevodi ili ako rješenje iz Monterma ne odgovara kontekstu u kojem se nalazi termin koji se prevodi. Svi termini u dokumentu koji odstupaju od Monterma moraju biti navedeni u terminološkoj tabeli – originalni termin na engleskom jeziku i prijedlog prevoda termina na crnogorskom. Uz sve termine koji odstupaju od Monterma, u terminološkoj tabeli mora da stoji napomena da odstupaju od Monterma i objašnjenje zašto odstupaju od Monterma. Prevodilac je dužan da za sve termine koji se pojavljuju u dokumentu, a ne nalaze se u Montermu, potraži rješenje za prevod u domaćim pravnim propisima, stručnoj literaturi i stručnoj praksi uopšte. Svi ti termini (ako ih ima) moraju biti navedeni u terminološkoj tabeli – originalni termin na engleskom jeziku i prijedlog prevoda termina na crnogorskom. Termin u terminološkoj tabeli treba da budu navedeni u osnovnom gramatičkom obliku. Prijedlog prevoda termina u terminološkoj tabeli treba da bude isti kao prevod termina u dokumentu koji se prevodi. Termin u terminološkoj tabeli ne smiju imati slovne greške. Prevodilac ne smije da prepisuje već data rješenja iz Monterma u terminološku tabelu.

Prevodilac ne smije da navodi u terminološkoj tabeli termine koji se ne nalaze u izvornom tekstu.

- Proces pripreme crnogorske verzije pravne tekovine EU podrazumijeva da svaki dokument prolazi kroz nekoliko faza, i to: prevođenje, stručnu redakтуру, pravnotehničku redakтуру i jezičku redakтуру. Svaka faza redakture se bavi određenim aspektom kvaliteta prevoda i utvrđuje njegovu ispravnost. Da bi jedan prevod prošao sve faze redakture, potreban je određeni vremenski period, koji može trajati i nekoliko mjeseci. Stoga se propusti u prevodu mogu zapaziti i do godinu dana nakon što je prevod isplaćen. **Ukoliko se u roku od godinu dana od datuma potvrđivanja prevoda tokom stručne, pravno-tehničke i jezičke redakture dokumenta utvrdi da prevod ipak ne ispunjava zahtjeve kvaliteta, Ponuđač je dužan da, na zahtjev Naručioca, ispravi i već isplaćeni prevod, bez prava na naknadu.**

#### Rokovi za izvršenje usluga

Ponuđač se obavezuje da predmetne usluge izvrši u roku koji odredi Naručilac za svaki konkretan posao. Rok počinje da teče od dana kada je Ponuđač prihvatio zahtjev za prevođenje. Naručilac se obavezuje da će rokove za prevođenje određivati na nivou paketa za prevođenje u skladu sa dnevnom normom za prevod. Dnevna norma za prevod je šest prevodilačkih strana po prevodiocu (jedna prevodilačka strana podrazumijeva 1500 karaktera bez razmaka, sa fusnotama). U slučaju dijeljenja paketa Naručilac će odrediti kraći rok za prevođenje, poštujući dnevnu normu.

Svaki prevedeni dokument mora biti isporučen u definisanom roku. Prihvatanje zadatka podrazumijeva prihvatanje naznačenog datuma za isporuku prevoda i samim tim obavezu da se isti poštuje. Moguća odlaganja u isporuci prevoda prouzrokovana višom silom moraju biti blagovremeno prijavljena naručiocu i to najmanje 24 časa prije isteka roka za isporuku.

#### Opšti uslovi procesa prevođenja

Ponuđač tekstove za prevod prima i vraća putem elektronske pošte u skladu sa uputstvima dobijenim od Naručioca. Naručilac Ponuđaču na prevod dostavlja originalni pdf dokument zajedno s pratećim korigendumima u pdf formatu ako postoje, ili referentni CELEX broj za preuzimanje PDF dokumenta sa Eurlex-a, kao i konvertovani i formatirani dokument u doc formatu koji će Ponuđač koristiti za prevod u prevodilačkoj aplikaciji.

Ponuđač je dužan da u toku rada uvijek konsultuje originalni pdf dokument kao referentni i **da obavijesti Naručioca u slučaju da u konvertovanom i formatiranom dokumentu postoji greška u odnosu na originalni pdf dokument, nedostaje dio teksta, postoji višak teksta ili redosljed teksta nije isti u kao u originalnom pdf dokumentu.** Prevodi se rade u prevodilačkoj aplikaciji SDL Trados. Ponuđač je dužan da koristi prevodilačke memorije i terminološke baze Naručioca kada mu iste budu dostavljene.

**Ponuđač je dužan da dostavi prevod u odgovarajućem XLIFF formatu. Ponuđač je dužan da za svaki prevedeni dokument dostavi terminološku tabelu koju će popunjavati u skladu s terminološkim zahtjevima kvaliteta i posebnim instrukcijama koje će dobiti od Naručioca.** Tekst prevoda treba da bude na latinici iz razloga tehničke prirode i softverske podrške. Kao pomoć u prevođenju, Ponuđač može koristiti druge jezičke verzije pravnih akata Evropske unije, koje može naći u elektronskoj bazi

EUR-lex (<http://eurlex.europa.eu/homepage.html>), s tim da ih ne smije neadekvatno koristiti i nekritički preuzimati.

#### Terminološka tabela

1. Uz svaki dokument poslat na prevođenje, prevoditeljica/prevodilac dobija terminološku tabelu koju je dužna/dužan da popuni.
2. Prevoditeljice/prevodioci popunjavaju samo rubrike koje su za njih predviđene (prva, druga i sedma kolona). Kolona „napomene prevoditeljice/prevodioca“ nije obavezna za svaki termin.
3. Termini se moraju dosljedno koristiti u cijelom dokumentu koji se prevodi, odnosno u paketu srodnih dokumenata.
4. Prevoditeljica/prevodilac je dužan da za sve termine koji se pojavljuju u dokumentu potraži rješenje za prevod u domaćim pravnim propisima, stručnoj literaturi i stručnoj praksi uopšte. Svi ti termini moraju biti navedeni u terminološkoj tabeli – originalni termin na engleskom jeziku i prijedlog prevoda termina na crnogorskom.
5. Termini u terminološkoj tabeli treba da budu navedeni u osnovnom gramatičkom obliku.
6. Prijedlog prevoda termina u terminološkoj tabeli treba da bude isti kao prevod termina u aktu koji se prevodi.
7. Termini u terminološkoj tabeli ne smiju imati slovne greške.
8. Prevoditeljica/prevodilac ne smije da navodi u terminološkoj tabeli za dati akt termine koji se ne nalaze u tekstu toga akta.

Naziv svake terminološke tabele treba da sadrži: **CELEX oznaku** akta koji se prevodi (identičan kao u nazivu Word dokumenta) na što se dodaje nastavak **\_TT**.

Primjer: za dokument nazvan **32019R0474**, terminološka tabela se imenuje sa **32019R0474\_TT**.

#### **Zahtjevi kvaliteta i kontrola kvaliteta prevoda**

Ponuđač je dužan da temeljno prevede i revidira cjelokupni tekst koji je predmet narudžbe kako bi obezbijedio ispunjenost navedenih zahtjeva kvaliteta. Tokom kontrole kvaliteta prevoda, Naručilac provjerava ispunjenost zahtjeva kvaliteta i za uočene neispunjene zahtjeve kvaliteta dodjeljuje negativne poene. Kontrola kvaliteta prevoda i dodjeljivanje odgovarajućeg **broja negativnih poena** (NP<sub>uzorka</sub>) vrši se na **uzorku** od 10% ukupnog broja prevodilačkih strana prevoda (*Uzorak*). Broj strana uzorka (*Uzorak*) zaokružuje se na najbliži cijeli broj. Za tekstove manje od 100 prevodilačkih strana uzima se uzorak od 10 strana teksta, osim kada tekst ima manje od 10 strana gdje se kontroliše tekst u cjelosti.

Broj negativnih poena koji odgovara **konačnoj ocjeni prevoda** (NP<sub>ocene</sub>) obračunava se po formuli:

$$NP_{ocjene} = NP_{uzorka} \times \frac{10}{Uzorak}$$

**Prevod u potpunosti ispunjava zahtjeve kvaliteta ako  $NP_{ocjene}$  ne iznosi više od 30 negativnih poena. Prevod djelimično ispunjava zahtjeve kvaliteta ako  $NP_{ocjene}$  iznosi najmanje 31, a ne više od 60 negativnih poena. Prevod ne ispunjava zahtjeve kvaliteta ako  $NP_{ocjene}$  iznosi više od 60 negativnih poena.** Zahtjevi kvaliteta podijeljeni su u dvije kategorije: prevodni i jezički zahtjevi kvaliteta i terminološki zahtjevi kvaliteta.

#### I Prevodni i jezički zahtjevi kvaliteta

Prevodni i jezički zahtjevi kvaliteta i negativni poeni u slučaju neispunjavanja tih zahtjeva utvrđeni su u tabeli u nastavku. **Negativni poeni u slučaju neispunjavanja prevodnih i jezičkih zahtjeva kvaliteta dodjeljuju se za svaku pojedinačnu grešku, na nivou rečeničnog konstituenta.** Ista greška ponovljena više puta računa se kao jedna greška (npr. pogrešan prevod određene fraze koji se ponavlja više puta računa se kao jedna greška).

| <i>Prevodni i jezički zahtjevi kvaliteta</i>                                                                                                                                                 | <i>Negativni poeni</i> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| Prevod mora biti značenjski ekvivalentan izvornom tekstu (ne smije sadržati materijalne i/ili prevodne greške).                                                                              | 5                      |
| Ponuđač ne smije neadekvatno koristiti i nekritički preuzimati druge jezičke verzije pravnih akata Evropske unije (uglavnom hrvatsku verziju)                                                | 4                      |
| Prevod mora biti dosljedan (tekst koji se ponavlja u izvornom tekstu na engleskom, kako u samom dokumentu, tako i u paketu srodnih dokumenata, uvijek treba prevoditi na isti način).        | 3                      |
| Prevod ne smije imati izostavljene ili neprevedene djelove.                                                                                                                                  | 5                      |
| Prevod ne smije sadržati dodati tekst kojeg nema u izvornom tekstu ili ponovljeni tekst koji nije ponovljen u izvornom tekstu.                                                               | 3                      |
| Izvorni tekst ne smije biti prepričan ili slobodno tumačen.                                                                                                                                  | 3                      |
| Izvorni tekst ne smije biti doslovno preveden.                                                                                                                                               | 3                      |
| Prevod mora biti urađen u skladu sa posljednjim izdanjem Priručnika za prevođenje pravnih akata Evropske unije.                                                                              | 5                      |
| Prevod mora da poštuje opšta gramatička, leksička i pravopisna pravila crnogorskog jezika.                                                                                                   | 4                      |
| Prevod mora da poštuje konvencije u pogledu kucanja teksta (između riječi se stavlja razmak od samo jednog slovnog mjesta, znaci interpunkcije se pišu neposredno uz prethodnu riječ, i sl). | 1                      |
| Prevod ne smije sadržati slovne i/ili štamparske greške.                                                                                                                                     | 1                      |

#### II Terminološki zahtjevi kvaliteta

Terminološki zahtjevi kvaliteta i negativni poeni u slučaju neispunjavanja tih zahtjeva utvrđeni su u tabeli u nastavku. Negativni poeni u slučaju neispunjavanja terminoloških zahtjeva kvaliteta dodjeljuju se po terminu posebno za svaki zahtjev kvaliteta koji nije ispunjen.

| <i>Terminološki zahtjevi kvaliteta</i> | <i>Negativni poeni</i> |
|----------------------------------------|------------------------|
|----------------------------------------|------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Termini se moraju dosljedno koristiti u cijelom dokumentu koji se prevodi, odnosno u paketu srodnih dokumenata.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 3 |
| Prevodilac je dužan da u svom prevodu koristi terminološka rješenja data u elektronskoj terminološkoj bazi Monterm ( <a href="http://www.eiprevod.gov.me">http://www.eiprevod.gov.me</a> ). Prevodilac može odstupiti od rješenja iz Monterm samo ako se rješenje iz Monterm ne odnosi na oblast dokumenta koji se prevodi ili ako rješenje iz Monterm ne odgovara kontekstu u kojem se nalazi termin koji se prevodi. Svi termini u dokumentu koji odstupaju od Monterm moraju biti navedeni u terminološkoj tabeli – originalni termin na engleskom jeziku i prijedlog prevoda termina na crnogorskom. | 3 |
| Uz sve termine koji odstupaju od Monterm, u terminološkoj tabeli mora da stoji napomena da odstupaju od Monterm i objašnjenje zašto odstupaju od Monterm.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1 |
| Prevodilac je dužan da za sve termine koji se pojavljuju u dokumentu, a ne nalaze se u Montermu, potraži rješenje za prevod u domaćim pravnim propisima, stručnoj literaturi i stručnoj praksi uopšte. Svi ti termini (ako ih ima) moraju biti navedeni u terminološkoj tabeli – originalni termin na engleskom jeziku i prijedlog prevoda termina na crnogorskom.                                                                                                                                                                                                                                       | 3 |
| Termini u terminološkoj tabeli treba da budu navedeni u osnovnom gramatičkom obliku.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1 |
| Prijedlog prevoda termina u terminološkoj tabeli treba da bude isti kao prevod termina u dokumentu koji se prevodi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 2 |
| Termini u terminološkoj tabeli ne smiju imati slovne greške.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1 |
| Prevodilac ne smije da prepisuje već data rješenja iz Monterm u terminološku tabelu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1 |
| Prevodilac ne smije da navodi u terminološkoj tabeli termine koji se ne nalaze u izvornom tekstu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 1 |

Pored navedenih zahtjeva, prevod mora biti u skladu sa dodatnim zahtjevima i uputstvima koja Naručilac može dostaviti Ponuđaču.

#### **Ugovorna kazna**

Ukoliko Naručilac utvrdi da prevod ne zadovoljava neke od pojedinačnih zahtjeva kvaliteta, pri čemu je prevod ocijenjen ( $NP_{ocjene}$ ) sa ne više od 30 negativnih poena, Naručilac može tražiti od Ponuđača da prevod koriguje u naknadnom roku koji mu za to postavi. Ukoliko Naručilac utvrdi da prevod djelimično ispunjava ugovorene zahtjeve kvaliteta ( $NP_{ocjene}$  iznosi 31 do 60 negativnih poena) i da su potrebne dodatne korekcije kako bi prevod u potpunosti ispunio ugovorene zahtjeve kvaliteta, za taj prevod se obračunava naknada po cijeni koja je umanjena za 25% od ugovorene cijene i Naručilac može tražiti od Ponuđača da prevod koriguje u naknadnom roku koji mu za to postavi. Ukoliko Ponuđač ne isporuči korigovani prevod u naknadno postavljenom roku ili ukoliko korigovani prevod koji Ponuđač isporuči u naknadno postavljenom roku i dalje ne ispunjava u potpunosti ugovorene zahtjeve kvaliteta, za taj prevod se obračunava naknada po cijeni koja je umanjena za 50% od ugovorene cijene. Ukoliko Naručilac utvrdi da prevod ne ispunjava ugovorene zahtjeve kvaliteta ( $NP_{ocjene}$  iznosi preko 60 negativnih poena), za prevod se obračunava naknada po cijeni koja je umanjena za 50% od ugovorene cijene i Naručilac može tražiti od Ponuđača da prevod ispravi u naknadnom roku koji mu za to postavi. Ukoliko Ponuđač ne isporuči ispravljeni prevod u naknadno postavljenom roku ili ukoliko ispravljeni prevod koji Ponuđač isporuči u naknadno postavljenom roku

i dalje ne ispunjava u potpunosti ugovorene zahtjeve kvaliteta, za taj prevod Ponuđaču ne pripada naknada. Naručilac može sa spiska prihvaćenih prevodilaca isključiti prevodioca koji je radio na prevodu za koji Naručilac utvrdi da ne ispunjava ugovorene zahtjeve kvaliteta. Ukoliko zbog isključenja prevodioca Ponuđač više ne ispunjava uslov da od ukupnog broja angažovanih prevodilaca najmanje 10 mora imati iskustvo u prevođenju pravne tekovine Evropske unije, Ponuđač je dužan da u roku koji Naručilac za to odredi zamijeni tog prevodioca drugim prevodiocem.

**Saglasna:** Jelena Samardžić-Kotri, načelnica Direkcije za pripremu crnogorske verzije pravne tekovine EU

*JSK*